

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่รับบทความ	21/08/2567
วันที่แก้ไขบทความ	03/12/2567
วันที่ตอบรับบทความ	06/01/2568

วสุรัตน์ ดั่งสุวรรณ^{1,*}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ (2) เพื่อศึกษาข้อมูลการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ (3) เพื่อทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวและประเมินเส้นทางท่องเที่ยว ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบการเปรียบเทียบรายคู่ โดยกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า สภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ อาทิ (1) ชุมชนบ้านบางกะอี่ ตำบลบางปลา (2) ตลาดน้ำบางโฉลง ตำบลบางโฉลง (3) ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพปั่นจักรยานชมสวนเกษตร (ผักกระเฉด) ตำบลหนองปรือ และ (4) ตลาดน้ำโบราณบางพลี อำเภอบางพลี การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว อาทิ (1) การเชื่อมโยงเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ (2) การเสริมเรื่องราวเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจ (3) การออกแบบเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และผลการเลือกแหล่งท่องเที่ยวในการทดสอบและประเมิน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางกะอี่ ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 และผลการประเมินด้านเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.91) และด้านเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, S.D.=0.84)

คำสำคัญ: เส้นทางท่องเที่ยว การท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ

^{1,*} สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีโลจิสติกส์เพื่อการกระจายสินค้า สังกัด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
อีเมล: Vasurat.d@dru.ac.th

The Development of Community Tourism Routes in Bang Phli District, Samut Prakan Province

Received	21/08/2024
Revised	03/12/2024
Accepted	06/01/2025

Vasurat Doungsuwan^{1,*}

Abstract

The objective of this research was to develop learning outcomes related to strategies for creating humor and the concepts of the comedy play “Lamdee” through the creative process of stage performance. The research process was divided into three stages: 1) pre-project stage, which involved studying the play, the context of Thai society, and analyzing the issues arising from lecture-based teaching; 2) project execution stage, which included introducing project-based learning methods, allowing students to choose roles they were interested in for the creative process of staging a play, and carrying out the creative performance process, this stage was divided into several departments, including acting, stage direction, set design, makeup and costumes, lighting and sound techniques, and public relations; and 3) post-project evaluation stage, which involved conducting tests and group discussions. The research findings indicated that studying the comedy play through project-based learning led to a better understanding of humor creation strategies and the play’s concepts compared to lecture-based learning. Students were able to answer questions and explain accurately, which aligned with the results from group discussions, where students reflected that learning through the creative process of staging a play helped them clearly understand humor creation strategies and the play’s concepts.

Keywords: Humor creation strategies; The play’s concepts; Project-based learning

^{1,*} Program in Technological Logistics for Distribution Management System, Faculty of Management Science, Dhonburi Rajabhat University e-mail: Vasurat.d@dru.ac.th

บทนำ

การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวจะมีผลโดยตรงต่อกระจายรายได้ให้กับชุมชนแล้ว เพราะนักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายใช้สอยในพื้นที่นั้น ๆ และทางอ้อมอีกเพื่อการถ่ายทอดไม่ให้สูญหายไป อาทิ ผลิตภัณฑ์ชุมชน อาหาร เครื่องดื่ม และศิลปะการแสดง โดยเฉพาะอาชีพที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน สอดคล้องกับนโยบายการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนท้องถิ่นดังกล่าว จะทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชนโดยภาพรวมเพิ่มมากขึ้นก็ตาม ตามรายงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับการเชื่อมโยงเรื่องราวระหว่างพื้นที่โดยกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกแหล่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางของนักท่องเที่ยวและทำให้การกระจายรายได้ อันเกิดจากนักท่องเที่ยวได้ครอบคลุมชุมชนมากยิ่งขึ้น (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558, น. 3-5) และสอดคล้องกับผลศึกษาวิจัยในประเด็นความต้องการของกลุ่มอาชีพชุมชนในตำบลบางปลาพบว่า ในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมต้องการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงถึงกันและมีข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวครอบคลุมแหล่งของการท่องเที่ยวชุมชนที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติได้รับรู้มากยิ่งขึ้น (ธัชกร ภัทรพันธุ์, 2561, น. 68)

จากสภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้น การกำหนดข้อมูลเส้นทางทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในแต่ละพื้นที่ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์เชิงกลยุทธ์ที่สำคัญในการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึงเนื่องด้วยแต่ละพื้นที่ของชุมชนมีเสน่ห์ มีอัตลักษณ์และมีศักยภาพตามพื้นที่แตกต่างกันที่จะดึงดูดความสนใจและชวนให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาเยี่ยมชม อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจด้านการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสำหรับการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ในระยะเวลา และระยะทางที่สั้นที่สุดทำให้สามารถบริหารจัดการเวลาที่เป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการท่องเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ สร้างความประทับใจนำไปสู่การเที่ยวซ้ำสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวมของชุมชนท้องถิ่น

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาข้อมูลสำคัญต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่และกำหนดเป็นเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยผู้วิจัยกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาในอำเภอบางพลีซึ่งเป็น 1 ใน 6 อำเภอของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 6 ตำบล ประกอบด้วย เทศบาลตำบลบางพลีใหญ่ เทศบาลตำบลบางแก้ว ตำบลบางปลา ตำบลบางโฉลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบางพลีเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม มีสภาพของชุมชนในลักษณะการผสมผสานระหว่างความเป็นชุมชนเมืองและชุมชนดั้งเดิม (ฝ่ายนโยบายและแผนอำเภอ บางพลี, 2559, น. 9)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาข้อมูลสำคัญต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำไปสู่การรับรู้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีอยู่เดิมและจากการพัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติส่งผลต่อการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. ทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
4. ประเมินเส้นทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ กำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการรวบรวมรายละเอียดข้อมูล ความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว วิเคราะห์ความสำคัญและสภาพความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเข้าไปพัฒนา และกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยน การพิจารณาร่วมกันและดำเนินการพร้อมรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องต่าง ๆ และกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย, 2559, น. 8)

2. แนวคิดการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน การออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวย่อมเป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย การนำเสนอข้อมูลชุมชนที่น่าสนใจและเป็นจริง มีรายละเอียดในการติดต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทำให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวก มีรายละเอียดของกิจกรรมการท่องเที่ยว การมีจุดถ่ายภาพร่วมกันเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้กลับมาเที่ยวซ้ำ มีเส้นทางท่องเที่ยวที่ชัดเจนครอบคลุม ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวมีความแม่นยำมีความเป็นปัจจุบันและข้อมูลมีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ (กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน, 2560, น. 70-72)

3. แนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับขั้น (Analytic Hierarchy Process: AHP) เป็นเทคนิคการวิเคราะห์การตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ที่ช่วยให้การตัดสินใจเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งมีการใช้เหตุใช้ผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือเกิดความชัดเจน มีความน่าเชื่อถือ และช่วยให้การตัดสินใจนั้นใช้เหตุใช้ผลอย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปใช้กำหนดทางเลือกที่มีค่าสูงสุดมาประกอบการตัดสินใจซึ่งเทคนิคนี้เหมาะสำหรับการตัดสินใจเป็นรายบุคคลหรือร่วมกันตัดสินใจเป็นกลุ่มหรือหมู่คณะ (Saaty, 1980, p.4) และเป็นกระบวนการที่นำนำมาให้ค่าน้ำหนักโดยใช้ตัวเลขแทนค่าโดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์หากเป็นการตัดสินใจเป็นกลุ่มต้องมีการสรุปหาน้ำหนักความสำคัญของผู้ตัดสินใจในกลุ่มโดยคำนึงถึงตำแหน่งงาน หรือหน้าที่การงานหรือประสบการณ์

ในการทำงานเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้มากที่สุดซึ่งการหาน้ำหนักความสำคัญของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ให้สมาชิกในกลุ่มเลือกผู้ที่เป็นยอมรับในกลุ่มเป็นผู้ให้น้ำหนักความสำคัญแทนสมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นผู้ให้ความสำคัญของสมาชิกในกลุ่มและให้น้ำหนักความสำคัญกันเองในกลุ่ม เป็นต้น (สาธิต แสงโสภา, 2547, น. 9)

4. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว มีนักวิชาการหลายท่านที่ค้นพบ ดังกล่าวต่อไปนี้

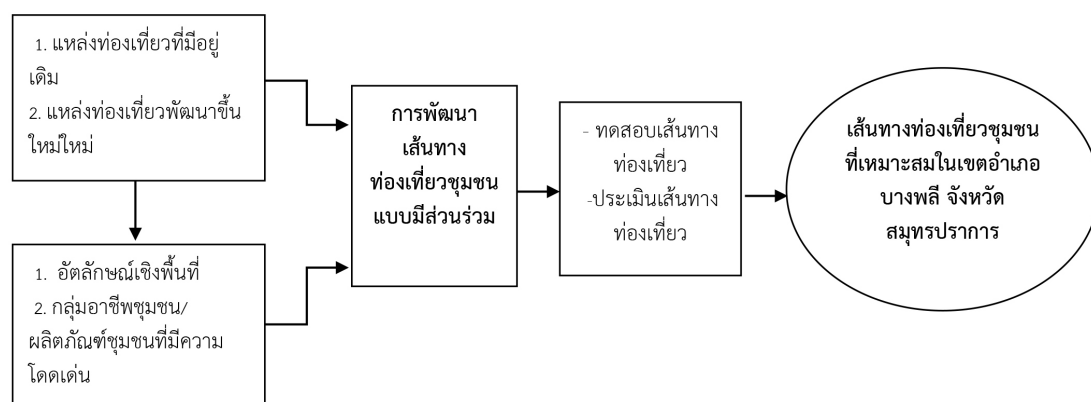
สัญญา พานิชยเวช และคณะ (2561) ที่พบว่า คุณค่าและอัตลักษณ์มรดกวัฒนธรรมชุมชนสวรรคโลก สรุปลได้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยว ได้แก่ เส้นทางที่ 1 เส้นทางประวัติศาสตร์เมืองสวรรคโลก และ เส้นทางท่ารถม้าถึงหาดเสี้ยวเชื่อมโยงสวรรคโลก ชุมชนพระปรารักษ์ ถึงศรีสัชนาลัย ภายใต้บริบทโครงข่ายการท่องเที่ยวบนเส้นทางมรดกโลก สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร โดยกิจกรรมเพื่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนและหาแนวทางพัฒนาเมืองสวรรคโลก

ปรีชมาศ ลัญยานนท์ และคณะ (2556, น. 110-120) ที่พบว่า ความเชื่อมโยงของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ควรมีการเชื่อมโยงของธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่ ประเภทโรงแรมและที่พักเป็นธุรกิจหลัก ที่ดึงดูดให้เกิดธุรกิจการท่องเที่ยวประเภทอื่นตามมา ได้แก่ ธุรกิจประเภทภัตตาคาร ร้านอาหารและร้านขายเครื่องดื่ม ธุรกิจประเภทสนับสนุนและช่วยเสริมกิจกรรม ด้านตัวแทนธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจประเภทร้านขายของที่ระลึก

จิรวรรณ พิศนาค และคณะ (2560) ที่พบว่า องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเป็นการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเริ่มจากการสืบค้นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาวัฒนธรรมทางด้านศิลปะในการจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาวัฒนธรรมศิลปะทางด้านการจัดการความรู้ โดยจัดทำระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จัดทำเอกสารการท่องเที่ยว 2) ด้านการพัฒนาวัฒนธรรมศิลปะทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก โดยการสำรวจและคัดเลือกสินค้าผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกชุมชนออกแบบสินค้าผลิตภัณฑ์และของที่ระลึก

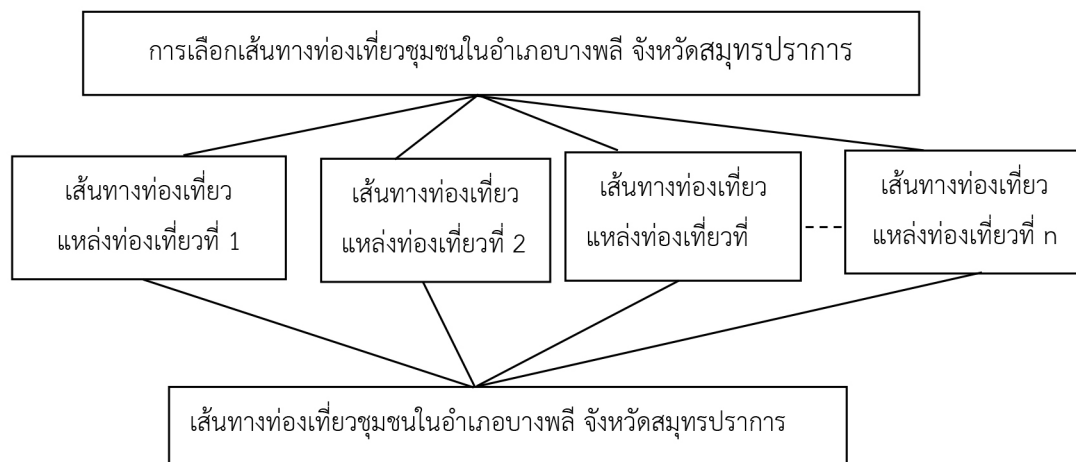
ชุมพล รอดแจ่ม (2555) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว ได้แก่ คำบอกเล่า การแสวงหาสถานที่ทำบุญ การมาไหว้พระ การชมโบราณสถาน และศึกษาศิลปวัฒนธรรม มีคนรู้จักชักชวนมาให้อาหารปลา ทราบจากสื่อออนไลน์ เห็นป้ายประชาสัมพันธ์ตามไหล่ทาง มาซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น หนังสือแนะนำการท่องเที่ยวเป็นเส้นทางผ่านการแนะนำจากรายการโทรทัศน์ และตั้งใจมาทานอาหาร

5. กรอบแนวความคิดในการวิจัย จากแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น กำหนดเป็นกรอบแนวความคิดเพื่อการศึกษา ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

4. **วิธีดำเนินการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยกำหนดการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อทดสอบเส้นทางและกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวที่มีค่าน้ำหนักการให้ความสำคัญมากที่สุดจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (Analytic Hierarchy Process: AHP) มาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเลือกเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ตามภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 การเลือกเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนตามแนวคิดกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น
ที่มา (ดัดแปลงจาก เกษม กุณาศรี และคณะ, 2559, น. 4)

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงต่อการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 35 คน ได้แก่ สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 3 คน สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน ผู้จัดการ/ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 6 คน มัคคุเทศก์ จำนวน 6 คน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว 2 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และข้อมูลในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนแบบมีส่วนร่วม (2) แบบกำหนดค่าระดับคะแนนในการเปรียบเทียบรายการสำหรับการให้น้ำหนักความสำคัญจากทางเลือกในการทดสอบและประเมินแหล่งท่องเที่ยว (3) แบบแสดงความคิดเห็นปลายเปิดในการทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวและ (4) แบบประเมินเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงรายบุคคล การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) (2) วิเคราะห์ผลการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (3) ประเมินเส้นทางการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ระดับคะแนน (Rating Scale) ได้แก่ ระดับคะแนน 5 หมายถึงมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึงมาก ระดับคะแนน 3 หมายถึงปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึงน้อย และระดับคะแนน 1 หมายถึงน้อยที่สุดของเบสท์ (Best. 1997, p.190)

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอ บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา ได้แก่

1.1 วัดบางพลีใหญ่ใน (วัดหลวงพ่อดำ) เป็นที่ประดิษฐานองค์หลวงพ่อดำ พระพุทธรูปสำริด สมัยสุโขทัยปางมารวิชัยเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนโดยทั่วไปนาม “หลวงพ่อดำ” และตลาดน้ำโบราณบางพลี เดิมชื่อ “ตลาดศิริโสภณ” เป็นตลาดเก่าแก่ ที่เป็นแหล่งรวมของสินค้าหลากหลายชนิด เช่น นวดแผนไทย ขนมหวานสูตรโบราณ อาหารไทยและมุสลิม เป็นต้น และร้านค้าที่เปิดหน้าร้านขายของโดยใช้พื้นที่หน้าบ้านของชุมชนเองหรือที่เรียกว่าตลาดชุมชนขายของในวันเสาร์ อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ เส้นหน้ของตลาดน้ำแห่งนี้เป็นที่ชอบ ชิม ช้อของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม หลังจากขอพรหลวงพ่อดำเนื่องจากอยู่ไม่ห่างกับวัดหลวงพ่อดำทำให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาการเยี่ยมชมได้อย่างสะดวก

1.2 ตำบลบางโหลง เป็นตลาดริมน้ำเปิดใหม่ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม วิถีชีวิตวิถีชุมชน เริ่มเปิดทำการ วันที่ 1 สิงหาคม 2563 เป็นตลาดชุมชนที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือและมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านบางโหลงเพื่อการนำสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนรวมถึงอาหารพื้นถิ่นผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่ายตลอดแนวริมน้ำ เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปปางมารวิชัยเป็นพระประธาน 2 องค์ และยังมีหลวงพ่อเพชรและหลวงพ่อสำริด ซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัดนอกจากนี้ยังมีพระเจดีย์สร้างคู่กับอุโบสถหลังเก่าซึ่งมีอายุประมาณ 200 ปี ในตำบลโหลงเดินทางไปมัสการศาลเจ้าพ่อคงเพชรและได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่ตำบลบางโหลง และในวันที่ 23 เมษายนของทุกปี เป็นพิธีไทยปิดทองและสงฆ์เจี๊ว ชาวบ้านจะนำเครื่องสังเวย มาบูชาพอตอนบ่ายจะทำพิธี “ส่งเรือ” เป็นพิธีสะเดาะเคราะห์ให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บ

1.3 ตำบลบางปลา ได้แก่ บ้านบางกะอี หมู่ที่ 8 เกิดจากพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา ผู้นำท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายจากผลการศึกษาวิจัย การสร้างเอกลักษณ์ชุมชนนำไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวของอาจารย์ท่านหนึ่งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สมุทรปราการ โดยกำหนดเป็นเส้นทางที่น้ำคลองสวย น้ำใส และตำนานบางปลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแหล่งใหม่ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพชุมชนที่ทำอยู่เดิม โดยจุดท่องเที่ยวท่องเที่ยวที่น่าสนใจเลียบถนนและคลองบางปลาตลอดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ (1) แหล่งการทำอาชีพปลาสดตากเค็มดั้งเดิม (2) วัดราษฎร์นิยมธรรม (วัดคลองสี) ตั้งอยู่บริเวณเลียบถนนบางปลา เป็นที่ประดิษฐานสถานรูปเหมือนหลวงพ่อเือกที่ใหญ่ที่สุดบนวิหารหลวงพ่อเือก เป็นที่เลื่อมในศรัทธา สักการะขอพรของประชาชนทั่วไป (3) ศาลเจ้าพ่อเสือ ตั้งอยู่เลียบคลองบางปลา มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี ศาลแห่งนี้เป็นที่เคารพบูชาของคนบางปลา (4) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาขนมกงสูตรดั้งเดิม ตั้งอยู่บริเวณเลียบถนนบางปลา เป็นการเรียนรู้การทำขนมกงโบราณที่ได้รับการสืบสานต่อยอดกันยาวนาน (5) วิสาหกิจชุมชนบางปลานวัตกรรม ตั้งบ้านบางกะอีหมู่ที่ 8 อยู่บริเวณเลียบถนนบางปลา

1.4 ตำบลบางแก้ว ได้แก่ วัดหนามแดง ตั้งอยู่เลขที่ 21 หมู่ 3 ถ.เทพารักษ์ ต.บางแก้ว อ.บางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เป็นวัดที่มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานก่อสร้างขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2383 บริเวณภายในวัดกว้างขวางมีสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่และน่าสนใจ อาทิ เรือนปั้นหยาไม้สักทอง ซึ่งเป็นกุฏิที่เก่าแก่ที่สร้างด้วยไม้สักทองมีอายุนับร้อยปี ปลูกสร้างตามสถาปัตยกรรมไทยดั้งเดิม ซึ่งหาได้ยากในสมัยปัจจุบัน และของเก่าแก่โบราณ เช่น ธนบัตรที่มีการเริ่มใช้ในรัชกาลที่ 5 เครื่องสังคโลกหรือหนึ่งขนาดใหญ่และมีพิพิธภัณฑสถานวัดหนามแดงเป็นพิพิธภัณฑสถานของเก่า รวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้ในชุมชนสมัยโบราณ ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 และวัดคลองปลัดเปรียง เป็นวัดที่มีความตั้งอยู่บริเวณ หมู่ 12 ตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ วัดคลองปลัดเปรียง ตั้งวัดเมื่อ วันที่ 27 เมษายน 2526 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

1.5 ตำบลราชاتهะ ได้แก่ วัดกึ่งแก้ว เป็นวัดที่สำคัญของตำบลราชاتهะ มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย องค์อยู่ที่วิหาร วัดกึ่งแก้ว สร้างเมื่อ พ.ศ. 2428 เดิมเรียกว่า “วัดกึ่งไผ่” ในสมัยรัชกาลที่ 5 โดย หม่อมแก้วซึ่งเป็นชาวกรุงเทพ

1.6 ตำบลหนองปรือ ได้แก่ สนามลู่ปั่นจักรยานเจริญสุขมงคลจิต เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนขึ้นใหม่จากการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือที่มุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงสุขภาพให้มีความสำคัญกับการปั่นจักรยานมากกว่าการใช้รถยนต์หรือรถจักรยานเพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งพัฒนาเลนจักรยานในการออกกำลังกายสำหรับการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการออกกำลังกายด้วยการใช้จักรยาน จำนวนระยะทาง 23.5 กิโลเมตร ต่อบริเวณมีแสงสว่างและกล้องวงจรปิดตลอดเส้นทางรวมถึงเส้นทางมีความร่มรื่นด้วยธรรมชาติ โดยเฉพาะสวนผัก สวนผลไม้ สวนผักกระเฉดที่ และเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพปั่นจักรยานชมสวนเกษตร (ผักกระเฉด)

2. สรุปผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

2.1 ข้อมูลสำคัญจากสำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ และนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวที่มีผลต่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวได้แก่

2.1.1 สิ่งที่ต้องการพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย สภาพพื้นถนนหรือลำคลองมีความพร้อมที่จะกำหนดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว มีการตรวจสอบสภาพพื้นผิวถนน ตีลงริมคลองในเส้นทางหลักและทางรองเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งงบประมาณเพื่อสร้างหรือซ่อมแซมอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนท่องเที่ยวในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวตลอดเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว

2.1.2 การมีผังเส้นทางที่มีความชัดเจนและเห็นเด่นชัด โดยมีสัญลักษณ์หรือภาพที่แสดงถึงระยะทางระหว่างทางหรือจุดท่องเที่ยวทำให้ง่ายต่อการเข้าเยี่ยมชม และเส้นทางท่องเที่ยวมีความหลากหลายของทุนชุมชนและทรัพยากรชุมชนที่ตอบสนองความหลากหลายความต้องการเข้ามาสัมผัสของนักท่องเที่ยว รวมถึงเส้นทางท่องเที่ยวแสดงที่บ่งบอกถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวเตรียมตัวและวัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการเดินทางได้อย่างเหมาะสม

2.1.3 การเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่หลากหลายในพื้นที่ โดยการวางผังเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกันกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่แผนที่ชุมชนหรือแผนที่ท่องเที่ยวหลักทำให้เกิดภาพรวมเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร และมีระบบสารสนเทศตลอดเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง รวมทั้งจัดผังเส้นทาง

สัญญาณแบบวงรอบ (Loop) กับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นโดยกำหนดศูนย์กลางของเส้นทางหลักแล้วขีดเส้นทางขยายออกเป็นเส้นทางเป็นวงรอบเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงที่สามารถวัดระยะทางได้โดยไม่ต้องย้อนกลับไปทางเดิม

2.2 สรุปข้อมูลสำคัญของผู้นำชุมชนท้องถิ่น ผู้จัดการ/ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและกลุ่มผู้ประกอบการกิจการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวได้แก่

2.2.1 การพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรับผิดชอบร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการปรับปรุงถนนสายหลัก สายรอง และติดป้ายแสดงจุดหรือสถานที่แหล่งท่องเที่ยวตลอดเส้นทางอย่างต่อเนื่อง มีแผนการปรับปรุงเพื่อรักษาความเป็นระเบียบ ความปลอดภัยและมีมาตรฐานต่อการสัญจรของนักท่องเที่ยว และบูรณาการออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกันของผู้ทำธุรกิจนำเที่ยว ผู้บริหารแหล่งท่องเที่ยวและผู้ค้าขายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดกิจกรรมและความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว จัดทำผังเส้นทางท่องเที่ยวแบบพกพาสำหรับนักท่องเที่ยวรับรู้ถึงเส้นทางท่องเที่ยวลงในสินค้าชุมชน

2.2.2 สร้างการรับรู้เส้นทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยจัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวและแสดงเส้นทางเข้าถึงตามรูปแบบแหล่งท่องเที่ยวบนระบบออนไลน์โดยเชื่อมต่อกับ Google Maps แสดงแผนที่ เส้นทางต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำโรดโชว์เส้นทางท่องเที่ยวที่เน้นกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้เรียนรู้ ความประทับใจ ความพึงพอใจที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยว

2.2.3 การเชื่อมโยงเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร โดยวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงจรบรรจบ กล่าวคือ การเส้นทางหลักและเส้นทางรองเชื่อมติดต่อกันสามารถใช้ยานพาหนะผ่านหรือทะลุเข้าถึงกันได้ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางวงกลมหรือวงรีเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสโดยไม่ต้องวนกลับเส้นทางเดิม ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยวครบวงจร

2.3 สรุปข้อมูลสำคัญจากการสนทนากลุ่มเพื่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่

2.3.1 การเสริมเรื่องราวเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการเล่าเรื่องสถานที่ที่มีประวัติความเป็นมาเป็นที่น่าสนใจ มีความโดดเด่นหรือเป็นอัตลักษณ์บริเวณเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว จากคลิปวิดีโอหนังสือหรือการถ่ายภาพที่บอกเรื่องราวสถานที่หรือจุดที่สำคัญเป็นการเพิ่มความน่าสนใจและสร้างความตื่นเต้น ลดความเบื่อหน่ายในระหว่างเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว

2.3.2 การออกแบบเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีความจริงเสมือน โดยจำลองภาพสามมิติหรือสภาพแวดล้อมของเส้นทางท่องเที่ยวที่เสมือนจริงและการสร้างคุณค่าโดยใส่ความพิเศษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเคารพต่อธรรมชาติที่อยู่โดยรอบจากเส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว มีความปลอดภัยมีความรื่นรมย์ ระวังถึง และมีความทรงจำที่ดีตลอดการเดินทางท่องเที่ยว

ไม่ว่าจะเป็นคมนาคมหรือขนส่งที่มุ่งเน้นประหยัดพลังงาน หรือกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพิ่มความคุ้มค่าเส้นทางท่องเที่ยวด้วยผังเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญบริเวณใกล้เคียงผ่านแอปพลิเคชันที่นักท่องเที่ยวสามารถดาวน์โหลดได้ในขณะที่เดินทางทั้งรถยนต์ส่วนตัวหรือรถสาธารณะโดยมีเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงระยะทาง เวลา และจุดหรือสถานที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงนอกจากการใช้ GPS และยกระดับเส้นทางท่องเที่ยวแห่งความสุขปลอดภัยปลอดภัยผ่านสื่อสารอินเทอร์เน็ตสาธารณะหรือ Wi-Fi ตลอดเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว

3. สรุปผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การทดสอบเส้นทางการท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับเส้นทางท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนท่องเที่ยวบ้านบางกะอี ตำบลบางปลา ตลาดน้ำบางโฉลง ตำบลบางโฉลง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ปั่นจักรยานชมสวนเกษตร (ผักกระเฉด) ตำบลหนองปรือ และตลาดน้ำโบราณบางพลี ตำบลบางพลี และเมื่อนำมาคำนวณน้ำหนักความสำคัญและเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับการทดสอบให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49

4. สรุปผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การประเมินเส้นทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่

ด้านเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่า ($\bar{X} = 3.47$ S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า จัดเตรียมความพร้อมของสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ไฟฟ้า แสงสว่าง และน้ำสะอาดมากที่สุด มีค่า ($\bar{X}=4.17$ S.D.=0.71) และด้านเส้นทางแหล่งเชื่อมโยงท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่า ($\bar{X}=3.18$ S.D.=0.84) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า การดูแลเส้นทางหรือถนนที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ให้อยู่ในสภาพดี สะดวก และปลอดภัยในการคมนาคมมากที่สุด มีค่า ($\bar{X}=3.86$ S.D.=0.55)

อภิปรายผลการวิจัย จากผลการศึกษา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่พบว่า วัดบางพลีใหญ่ใน (วัดหลวงพ่อดำ) เป็นที่ประดิษฐานองค์หลวงพ่อดำ พระพุทธรูปสำริด สมัยสุโขทัย ปางมารวิชัยเป็นที่เลื่อมใสของประชาชนโดยทั่วไปนาม “หลวงพ่อดำ” ตลาดน้ำโบราณบางพลี เดิมชื่อ “ตลาดศิริโสภณ” เป็นตลาดเก่าแก่ที่เป็นแหล่งรวมของสินค้าหลากหลายชนิดที่นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมและบ้านบางกะอี หมู่ที่ 8 เกิดจากพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เป็นเส้นทางที่นำคลองสวนน้ำใส และตำนานบางปลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแหล่งใหม่ที่มีจุดท่องเที่ยวท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เลียบถนนและคลองบางปลาตลอดเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งสนามปั่นจักรยานเจริญสุขมงคลจิต เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนขึ้นใหม่ที่มุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงสุขภาพ ให้ความสำคัญกับการปั่นจักรยานมากกว่าการใช้รถยนต์หรือรถบัสเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ซึ่งพัฒนาเลนจักรยานในการออกกำลังกายสำหรับการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องการ

ออกกำลังการด้วยการใช้จักรยาน จำนวนระยะทาง 23.5 กิโลเมตรต่อรอบ มีแสงสว่างและกล้องวงจรปิดตลอดเส้นทางรวมถึงเส้นทางมีความร่มรื่นด้วยธรรมชาติโดยเฉพาะสวนผัก สวนผลไม้ สวนผักกระเฉด และเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนเชิงสุขภาพปั่นจักรยานชมสวนเกษตร (ผักกระเฉด) อีกทั้งตำบลบางไผ่ยังเป็นตลาดริมน้ำเปิดใหม่ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรม วิถีชีวิตวิถีชุมชน เป็นตลาดชุมชนที่เกิดขึ้นจากการร่วมมือและมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านบางไผ่เพื่อการนำสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนรวมถึงอาหารพื้นถิ่นผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจำหน่ายตลอดแนวริมน้ำเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปปางมารวิชัยเป็นพระประธาน 2 องค์ และยังมีหลวงพ่อเพชรและหลวงพ่อสำริดซึ่งเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำวัดนอกจากนี้มีพระเจดีย์สร้างคู่กับอุโบสถหลังเก่าซึ่งมีอายุประมาณ 200 ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน (2558, น. 44) ของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่กำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวรวบรวมรายละเอียดข้อมูล ความเป็นมาและสภาพแหล่งท่องเที่ยว วิเคราะห์ความสำคัญและสภาพความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเข้าไปพัฒนาและความสามารถในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่โดยยึดตามหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน หัวใจหลักของการออกแบบเส้นทางทางการท่องเที่ยว คือ การอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้าเยือนในชุมชนในการได้รับรู้แหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบต่างในพื้นที่ที่มีความรู้สึกเพลิดเพลิน ซึ่งปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเส้นทางทางการท่องเที่ยวในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการยั่งยืน ย่อมอาศัยแรงจูงใจที่กระตุ้นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น มีกระบวนการ ช่องทาง วิธีการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในระบบการสืบค้น ค้นหาที่ง่ายและสะดวก

2. การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว

(1) การเชื่อมโยงเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ที่พบว่า การเชื่อมโยงเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวอย่างครบวงจร โดยวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงจรบรรจบ กล่าวคือ การเส้นทางหลักและเส้นทางรองเชื่อมติดต่อกันสามารถใช้งานพาหนะผ่านหรือทะลุเข้าถึงกันได้ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางวงกลมหรือวงรี เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสโดยไม่ต้องวนกลับเส้นทางเดิม ออกแบบเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับธุรกิจการท่องเที่ยวครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับหลักการในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเชื่อมโยงและสร้างเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวที่ความเหมาะสม เป็นการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวในลักษณะวงรอบ (Loop) รวมทั้งจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างในเส้นทาง ควรจัดประเภทพาหนะตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ การปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชมาศ ลัญขานนท์ และคณะ (2556, น. 110) ผลการศึกษาที่พบว่า พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวหลัก เส้นทางสนับสนุนการท่องเที่ยว พัฒนาลักษณะเฉพาะของพื้นที่ผิวการสัญจร พัฒนาองค์ประกอบเส้นทางจัดตั้งศูนย์ให้บริการการท่องเที่ยวจัดหายานพาหนะในการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งกิจกรรมและการประกอบกิจกรรม โดยบูรณาการยานหรือแหล่งกิจกรรมที่นักท่องเที่ยว

ขึ้นชอบทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันและกำหนดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะพิเศษให้ชัดเจน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวัฒน์ พิระสันต์ และคณะ (2558, น. 160) ผลการศึกษาที่พบว่า การดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ประกอบด้วยด้านความสวยงาม ลักษณะเด่น อัตลักษณ์ ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวระบบฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การสร้างจุดหมายที่เชื่อมโยงรวมทั้งพัฒนาระบบ ระบบสื่อสารคมนาคม ลานจอดรถ ที่พักโรงแรม ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกให้พอเพียงกับจำนวนนักท่องเที่ยว

(2) การเสริมเรื่องราวเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจ ที่พบว่า การเล่าเรื่องสถานที่ที่มีประวัติความเป็นมาเป็นที่น่าสนใจ มีความโดดเด่นหรือเป็นอัตลักษณ์บริเวณเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว จากคลิปวิดีโอหนังสือหรือการถ่ายภาพที่บอกเรื่องราวสถานที่หรือจุดที่สำคัญเป็นการเพิ่มความน่าสนใจและสร้างความตื่นตื้นลดความเบื่อหน่ายในระหว่างเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนของกรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน (2560, น. 44) เกี่ยวกับปัจจัยดึงดูดมีผลต่อการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนประกอบด้วย การเล่าเรื่องประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ความสวยงามของภูมิประเทศ ชายหาด เหตุการณ์ที่สำคัญเชิงพื้นที่และกิจกรรมที่เป็นแรงจูงใจ และความสะดวกสบายและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีระบบการคมนาคมขนส่ง ที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว คุณภาพการบริการ และการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

(3) การออกแบบเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่พบว่า การจำลองภาพสามมิติหรือสภาพแวดล้อมของเส้นทางท่องเที่ยวที่เสมือนจริง และการสร้างคุณค่าโดยใช้ความพิเศษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเคารพต่อธรรมชาติที่อยู่โดยรอบจากเส้นทางท่องเที่ยวสีเขียว มีความปลอดภัย มีความรื่นรมย์ ราคีถึง และมีความทรงจำที่ดีตลอดการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (2558, น. 70) เกี่ยวกับการวางแผนระบบขนส่งและการสัญจร โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบขนส่งและเส้นทางท่องเที่ยวภาคพื้นดิน และจัดระบบขนส่งและเส้นทางท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ สะดวกในการเข้าถึงและสัญจรภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการสร้างเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวที่ความเหมาะสม เป็นการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในลักษณะวงรอบ (Loop) และการจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างในเส้นทางปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทาง

3. การทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่พบว่า ชุมชนท่องเที่ยวบ้านบางกะอี่ ตำบลบางปลา ตลาดน้ำบางโฉลง ตำบลบางโฉลง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพปั่นจักรยานชมสวนเกษตร (ผักกระเฉด) ตำบลหนองปรือ และตลาดน้ำโบราณบางพลี ตำบลบางพลี และเมื่อนำมาคำนวณน้ำหนักความสำคัญและเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับการทดสอบให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ เกษมผลกุล (2559, น. 205) ผลการศึกษาที่พบว่า การสำรวจเส้นทางและโอกาสในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ เส้นทาง อาหาร กิจกรรม

ของฝากและวันเวลาประกอบการเดินทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุมพล รอดแจ่ม (2555, น. 151) ผลการศึกษาที่พบว่า ควรมีการสำรวจความต้องการของชุมชนถึงความพร้อมในการปรับปรุงพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในระยะยาวเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

4. การประเมินเส้นทางท่องเที่ยวในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่พบว่า ด้านเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.47$ S.D.=0.91) และการจัดเตรียมความพร้อมของสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ไฟฟ้า แสงสว่าง และน้ำสะอาดมากที่สุด ($\bar{X}=4.17$ S.D.=0.71) และด้านเส้นทางแหล่งเชื่อมโยงท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.18$ S.D.=0.84) และการดูแลเส้นทางหรือถนนที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ให้อยู่ในสภาพดี สะดวก และปลอดภัยในการคมนาคมมากที่สุด ($\bar{X}=3.86$ S.D.=0.55) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชมภูษุ นุ่นนาค (2558, น. 113) ผลการศึกษาที่พบว่า ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการพัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวด้วยการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวุฒน์ พิระสันต์ และคณะ (2558, น. 161) ที่พบว่า ผลการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเริ่มจากการสืบค้นแหล่งท่องเที่ยวใหม่และการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวรวมถึงความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดทำคู่มือการท่องเที่ยว แผนที่การท่องเที่ยวแผ่นพับ เผยแพร่ทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งให้เห็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเป็นการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวขึ้น

6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อให้ผลที่ทำให้เกิดความเป็นมาตรฐานพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว รวมถึงศึกษาถึงความเป็นไปได้ในรูปแบบการพัฒนาไปใช้หรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม
2. ควรทำการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนที่มีศักยภาพได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับความต้องการ และศักยภาพของชุมชน เพื่อให้ได้แนวคิด ความต้องการที่แท้จริงเพื่อจักได้ออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมที่เหมาะสม
3. ควรมีการศึกษาเชิงลึกกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดจากการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนที่หลากหลาย
4. ควรมีการศึกษาวิจัย ติดตามผลของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นการติดตามและพัฒนาผู้เข้าร่วมกิจกรรม และประเมินผล สำหรับปรับปรุงกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน. (2560). **คู่มือการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: ปาร์ตี้บูม.
- เกษม กุณาศรี และคณะ. (2559). รายงานวิจัยเรื่อง การเลือกเอกลักษณ์ท้องถิ่นสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยพู่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จิรวัดน์ พิระสันต์ และคณะ. (2558). รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้องค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว. พิษณุโลก: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ชุมพล รอดแจ่ม. (2555). รายงานวิจัยเรื่อง เส้นทางทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ชมภูณัฐ หุ่นนาถ. (2558). การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 5 (2), 113-114. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยวไลยอลงกรณ์.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย. (2559). **คู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ)**.
- อัคร ภัทรพันธุ์. (2561). **การประกอบธุรกิจในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพมหานคร: โปรแทคปริ้นต์.
- ปรีชมาศ ลัญชานนท์ และคณะ. (2556). ความเชื่อมโยงของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ ในการประชุมวิชาการภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม (ครั้งที่1). 5-6 ธันวาคม 2556, 110-126. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ฝ่ายนโยบายและแผนอำเภอบางพลี. (2559). **แผนดำเนินงานประจำปี 2560**. สมุทรปราการ: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรปราการ.
- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). **วาระพัฒนาที่ 1 : การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์งานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สาธิต แสงโสภณ. (2547). **การออกแบบสนับสนุนการตัดสินใจในการประเมินระบบแผ่นดิน โดยใช้ AHP**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สัญญา พานิชยเวช และคณะ. (2561). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาการเมืองสวรรคโลกและมรดกวัฒนธรรมชุมชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเครือข่ายชุมชนคนสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย. พิษณุโลก: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว. (2558). **แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว.

อภิสิทธิ์เกษมผลกุล.(2559). **รายงานวิจัยเรื่องการสำรวจและศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ในจังหวัดนครปฐม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

Best, W. John. (1997). **Research in Education**. ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Tomus L. Saaty. (1980). **The Analytic Hierarchy Process**. New York: McGraw Hill.